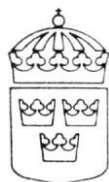

Motion till riksdagen

1987/88:Fi13

av Bengt Kindbom och Gunnar Björk (c)

med anledning av prop. 1987/88:95 om datapolitik
för statsförvaltningen

Mot.
1987/88
Fi13–16

Centerpartiet presenterade centrala utgångspunkter för datapolitiken i en motion till riksdagen under den allmänna motionstiden. Där framförde vi bl. a. idéer om hur den enskildes integritet kan stärkas, samhällets sårbarhet minimeras och hur datasystemets uppbyggnad påverkar samhällsutbyggnaden i stort.

I motionen framhålls angelägenheten av att bryta ned de centrala systemen till små lokala system. Vidare påbjuds stor restriktivitet när det gäller att använda datateknik för att kontrollera mänsklig verksamhet och enskilda individer.

För att minska samhällets sårbarhet har centerpartiet begärt att regeringen får i uppdrag att utarbeta planer för decentralisering av en rad centrala dataregister. Vi har också begärt att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning för bearbetning av sårbarhetsfrågorna.

I propositionen framhåller nu civilministern att ett omfattande omprövnings- och förnyelsearbete måste ske av vissa större datasystem. Inför detta skall en särskild beredningsgrupp tillsättas i regeringskansliet. Vi vill för vår del framhålla att den omfattande förnyelsesituation vi nu står inför borde innebära en parlamentarisk medverkan i en förnyelse inriktad för decentralisering. Enligt vår mening kan detta lämpligen ske i en utredning med denna uppgift, eller genom att återupprätta datadelegationen med dess parlamentariska sammansättning.

En viktig uppgift i regionalpolitiken är att medverka till kompetensuppbyggnad i alla delar av landet vad gäller framtidsteknologi. Sett ur detta perspektiv skulle en radikal decentralisering av myndigheternas dataverksamhet och datasystem vara angelägen.

Med decentraliserade datasystem och ökat regionalt ansvar är det naturligt att myndigheterna också får ta ansvar för sina investeringar. Enligt vår mening bör regeringen pröva förutsättningarna för att helt slopa den beloppsgräns om drygt 1 milj. kr. som anges i propositionen. Statskontorets framtida uppgift blir därmed mera uttalat en konsultroll. Riksdagen bör ge regeringen detta till känna.

För att datatekniken skall bli ett bra hjälpmedel på arbetsplatserna måste personalen kunna påverka användningen. Det är den som arbetar med ADB-tekniken som bäst vet hur kompetens och arbetsinnehåll kan utvecklas med datorstödet. Den grundläggande förutsättningen för att detta skall

fungera är att alla på en arbetsplats får utbildning i datafrågor. Genom en sådan ökad kompetens hos alla blir det också omöjligt att använda datorsystem för övervakning och kontroll av personal i deras arbetsutövning.

Det är uppenbart att dataanvändandet kan leda till såväl förbättringar som försämringar av arbetsmiljön. Man kan eliminera monotona och farliga arbetsuppgifter. Men man kan lika väl skapa monotona arbetsuppgifter, vilka gör att människor förlorar sin egen kompetens och förlitar sig på datorns system. Människan blir kontrollör utan att kunna påverka. Till arbetsmiljöproblemen skall också läggas att bildskärmens arbetsmiljö ännu inte fullt klarlagts. Det måste vara avgörande att det är den enskildes upplevelse och oro som vägleder i beslut om arbetsmiljön i anslutning till terminalarbete.

Vår inriktning att myndigheter och organisationer själva måste utveckla sina datasystem gäller självfallet också kommunerna. Här kan naturligtvis statskontoret ha en konsultroll. Vår uppfattning är dock att centrala direktiv och riktlinjer kan komma att förhindra en utveckling anpassad efter kommunens egna behov och förutsättningar.

I propositionen föreslås att Datorcentralen för högre utbildning och forskning i Stockholm, QZ, skall ombildas till aktiebolag under statliga DAFA Data AB. Bakgrunden är verksamhetsmässiga och ekonomiska problem.

Som en övergångslösning under tre år föreslås att de nuvarande huvudmännen garanterar en viss nivå på intäkterna. Samtidigt sker en justering av lokalkostnader m. m. mellan QZ och de nuvarande huvudmännen.

Enligt vår mening finns en viss risk att propositionens förslag kommer att innebära att nuvarande problem inte löses. Nuvarande huvudmän kan förhindras att söka för egen del mera rationella lösningar. Bl. a. har FOA för sin del påtalat att den föreslagna garantin är cirka tre gånger större än vad som borde anses rimligt.

Vi vill därför föreslå att riksdagen i anslutning till propositionens förslag också uppmanar regeringen att följa utvecklingen vid QZ från rationalitets- och konkurrensskäl. Därest QZ inte kan upprätthålla de nuvarande huvudmännens anspråk vad gäller kompetens och pris, bör avtalet omprövas.

Hemställen

Med stöd av det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om datapolitikens inriktning,
2. att riksdagen beslutar hos regeringen begära att förnyelsearbetet av de stora myndigheternas datorsystem sker under parlamentarisk medverkan och med inriktning mot decentralisering enligt det anförda,
3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande den regionalpolitiska betydelsen av myndigheternas datorutveckling,
4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande myndigheternas ansvar för upphandlingen och om statskontorets konsultroll.

5. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande arbetsmiljöfrågor i anslutning till ADB-utveckling och terminalarbete,

Mot. 1987/88
Fi13

6. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna att kommunerna självständigt bör utveckla sina datasystem utan centrala direktiv,

7. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande villkoren vid ombildning av QZ till aktiebolag under DAFA Data AB.

Stockholm den 5 april 1988

Bengt Kindbom (c)

Gunnar Björk (c)